

TORONTÁL

Ára	Szerkesztőség ęs kiadóhivatal: Vel Bećskerek, Obiljeva (Zápolya) u. 1	POLITIKAI ĘS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:	Ára
1	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21	Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész ęvre 300 D Negyedęvre 75 D Félévre 150 D Havonta 25 D	1
Din	Sürgőnycim: Torontál, Veliki Bećskerek		Hirdetések díjszabás szerint	Din
			Megjelenik naponta déltben	

Mára várják az új kormány megalakulását.

Az ellenzéki blokk nem óhajt együtt működni a radikális-párttal. — A német-klub szerda délig adja meg a választ. — A földmivesek nem lépnek be az új kormányba.

A radikálisok, a Pribicevity-frakció, a németek ęs a dzsemijetek koalíciója előtérben.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, márc. 25.

Az SHS állam megalakulása óta igen sok kormány váltotta fel egymást, a parlamenti pártok egymásután osztoztak a hatalomban, míg végül az elmúlt ęvben tartott választás után a radikális-párt vette kezébe az impériumot. Ezen idő óta a homogén radikális kormány minden nehézség nélkül dolgozott, míg a Radics-párt váratlan bevonulása a parlamentbe, meg nem változtatta a politikai helyzetet. Pasity miniszterelnök ęs kormánya a kényszerítő körülmények hatása alatt kénytelen volt beadni a lemondását.

A lemondás megtörténte után Jovanovity házelnök az udvarba hajtott, ahol a válság megoldására iránynyuló véleményét ismertette a király előtt. A házelnök ez alkalommal azt javasolta, hogy újból Pasityt bizza meg a kormányalakítással, már csak arra való tekintettel is, mert a radikális-párt a legnagyobb ęs összes parlamenti csoportok között.

Jovanovity távozása után a király közölte Pasity Nikolával, hogy újra őt bizza meg a kormány megalakításával.

Pasity arra való tekintettel, hogy az idő nem alkalmas hosszabb válságra, azonnal levelet intézett a pártok vezetőihez, amelyben arra kérte őket, hogy a kormány megalakítására vonatkozó eszmecsere céljából a mai nap folyamán látogassák meg a kabinetjében, Pasity levele nagy feltűnést keltett a politikai körökben ęs különféle kommentárokat váltott ki. A levél szövege különben a következő:

„Őfelsége a király kegyes volt megbizni egy új kormány megalakításával, hogy a nemzetgyűlés ujonnan teremtett helyzetébe képest, a parlamentáris bázis kibővítését kíséreljem meg, a szkupstina további működése érdekében megnyerve az együttműködésre azon parlamenti csoportokat, amelyek hajlandók a Vidov-dáni alkotmány alapján ęs az államegység elvén megkezdett szkupstinai munkát folytatni.”

Az ellenzéki csoportokban ugy kommentálták a levelet, hogy Pa-

sity ezzel az aktussal azt a célt kívánta szolgálni, hogy megtörje a blokkot s hogy ennek csoportjából kiválassza azokat a frakciókat, amelyek a Vidov-dáni alkotmány megőrzéséért harcolnak. Pasity — szerintük — azért kapta meg a megbízást, mert Jovanovity házelnök így informálta a királyt a parlamenti pártok erősségéről. Mivel a radikális-párt kisebbséget alkot, nem Pasityot kellett volna ezzel a feladattal megbizni, hanem az ellenzék valamelyik vezérével.

Radikális körökben ezzel szemben azt állítják, hogy a házelnök eljárása korrekt volt, mert ha a radikális-párt kisebbségben is maradt, ninesen kisebbségben a Vidov-dáni alkotmányt védő csoport. Az ország a radikális ęs demokrata képviselőket a Vidov-dáni alkotmány megőrzésének jelszavával választotta meg s a demokraták eddig még nem nyilatkoztak oly értelműen, hogy ellene volnának az alkotmánynak s így még mindig az annak védelmére álló táborhoz kell számítani őket.

Davidovity Ljuba, a demokrata-klub elnöke Pasity írásbeli meghívására ma délelőtt meglátogatta a kabinetirodában a designált miniszterelnököt, mely alkalommal

ugy saját klubja, mint Korosec ęs Spaho pártja nevében közölte, hogy nem jöhetnek tekintetbe a radikális-párttal való semmiféle kormánykombináció. Ez az elhatározás az egész blokk döntése s így céltalan minden további tárgyalás.

Davidovity ezután visszatért a klubba, ahová sürgős klubülést hívott össze. Az értekezleten ismertette a Pasityval való találkozását ęs közölte a designált miniszterelnöknek adott választát. A demokrata-klub az ülésről a következő közönyt adta ki:

A meghívás folytán Pasityval történt találkozás alkalmával Davidovity az egész ellenzéki blokk nevében kijelentette, hogy nem vállalhat semmiféle együttműködést az új kormánnyal, melynek megalakítására Pasity kapott megbízást. Davidovity az együtt

működést azért utasította el, mert lehetetlen támogatni egy olyan rezsímet, melyet a radikális-párt egy ęvi kormányzása alatt vezetett be ęs amelynek ellene van az ország többsége. Ez utóbbi körülmény eredményezte az ellenzéki blokk megalakítását is.

Az egész nap eseményei jóformán a pártok szakadatlanul folyó tárgyalásaiban merültek ki. A külügy-minisztérium palotája előtt, melyben tudvalevőleg a miniszterelnökség is székel, tömegével állnak az újságírók s valóságos blokk alá veszik a bejáratot. Davidovity távozása után Pasity Nikola Lázity Vojta földműves-párti klubelnököt fogadta, akivel hosszabb megbeszélést tartott a földműves-párttal való koalíció lehetőségeiről. Lázity kijelentette, hogy

a földműves-párt a parlament ténykedése miatt ellene volt a mostani rezsímnak s most még kevésbé gondol arra, hogy a kormányt támogassa.

Feszült érdeklődéssel várták a többi pártok magatartását is. Pasity az este magához kérte dr. Krafft Istvánt, a német-klub elnökét, akivel hosszasan tanácskozott. Este hét óra tájban hagyta el a palotát Krafft István dr., akit valósággal megröghantak az újságírók ęs könyörtelenül ostromolták, hogy elárulja a tárgyalás eredményét. Az újságírók azon kérdésére, hogy milyen eredménnyel végződött a tanácskozás s milyen állást foglal el a német-klub, a következőket mondotta:

A Pasityval folytatott beszélgetés során kifejtettem, hogy a német-párt a parlament megnyitása óta teljes bizalommal támogatta a radikális-pártot ęs a kormányt. Az utóbbi időben azonban a párt több kérdésben nem értett egyet a radikális-párttal s ezért elhatározta, hogy szabad kezet biztosít magának a további politikájára nézve. Ezt az álláspontot a párt vezetősége a két héttel ezelőtt tartott ülésén jóváhagyta.

Az új kormány megalakulására vonatkozólag azt jelentette ki Pasitynak, hogy miután a tanácskozássra szóló meghívót csak a késő délutáni órákban

kapta meg, nem volt ideje, hogy kikérje a klub véleményét. Megigérte azonban, hogy szerda déli tizenkét óráig megadja a választ.

A hirtelen beállott politikai változás közepette is a szenáció erejével hatott az a hír, hogy Pribicevity a híveivel kiválik a demokrata-pártból ęs csatlakozik a radikális-pártból alakuló alkotmányt védő kormányhoz. Pribicevity, mint ismeretes, mindig ellene volt a blokknak ęs az alkotmány revíziójának s csak a pártegység megővése érdekében tartózkodott rezerváltan. A Pribicevity-frakció az este konferenciát tartott, amelynek döntéséről azonban nem szivarogtak ki hírek. Szerda délelőtt a demokrata-klub ülésén Pribicevity Szvetozár részletesen fog nyilatkozni a mostani politikai helyzetre vonatkozó elhatározásáról.

Politikai körökben már befejezett ténynek veszik, hogy Pasity még a szerdai nap folyamán megalakítja az új kormányt a radikális-párt, a Pribicevity-frakció, a németek ęs a dzsemijet-párt bevonásával.

A szerdai nap tehát döntő jelentőségű lesz ugy a kormányalakításra, mint a demokrata-pártra nézve.

Kedden este újabb tíz Radics-párti képviselő érkezett Beogradba, hogy jelenleg harminchat horvát parasztpárti képviselő tartózkodik a fővárosban. Predavec dr., a párt elnöke értesítette a központi vezetőséget, hogy a többi képviselők várják meg a további fejleményeket ęs újabb utasításáig ne jöjjenek Beogradba

Aranyparitáson a magyar tisztviselők fizetése.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Budapest, márc. 25.

A kormány által beterjesztett felhatalmazási javaslatban a tisztviselőkérdés rendezésének tervezete is benn van. E tervszerint 1926 július elsejétől a tisztviselők aranyparitáson számított fizetésük nyolcvan százalékát kapják, de mindennemű kedvezményes ellátás megszűnik.

Gyarapítják az angol légiflottát! Londonból jelentik: Az alsóházban kérdést intéztek a kormányhoz, az angol légiflotta dolgában. Az admirális parlamenti titkára azt válaszolta, hogy jelenleg az angol flottának nyolcvannegy repülőgépe van, ezeken kívül vannak még gyakorlatozó tartalék repülőgépek. Az 1924—25-ös költségvetési ęvre a kormány a repülőgépek számának száztizenkettőre való felemelését tervezi.

A régészeti ásatásokat miniszteri engedélyhez kötik.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, márc. 26.

Beranában (Szerbiában) az ottani gimnázium igazgatója ásatásokat végeztetett és ezuttal értékes leletekre bukkant. A kutatás alkalmával azonban arra a szomorú tapasztalatra jutott, hogy ő előtte már mások is kerestek archeológiai maradványokat. Szorgosabb vizsgálatnál kiderült, hogy nemcsak egy helyütt, hanem számtalan helyen, különösen templomromok közelében a laikus lakosság maga végzett ásatásokat kincskeresés céljából. Mende-mondák alapján, melyek mesés kincsekről számoltak be, átforgatták a talajt s amikor aranytárgyak helyett más értéktelennek látszó holmira bukkantak, azt haragjukban vagy összetörték vagy ha lakásukra is vitték, elkallódott s így sohasem került a nagyobb nyilvánosság elé vagy szakemberek kezébe.

A belügyminisztérium hasonló esetek elkerülése végett rendeletet küldött az összes közigazgatási hatóságoknak, így Torontál-Temesmegyének is, melynek földjében a római korszak maradványai találhatóak, melyben a jövőre nézve megtilt minden önhatalmu ásatást. A rendeletben a legszigorubb előírja, hogy miniszteri engedély nélkül senkinek sincs jogában ásatásokat végezni. Az intézkedést azzal indokolja a minisztérium, hogy meg kívánja akadályozni azt, hogy archeológiai leletek illetéktelen kezekbe kerülhessenek.

A kivándorlás és visszavándorlás számokban.

A zágzebi kivándorlási felügyelőség beszédes statisztikája.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, márc. 26.

A zágzebi kivándorlási felügyelőség érdekes statisztikát küldött be szerkesztőségünknek a kivándorlotokról és a visszavándorlókról. A kimutatás szerint 1923 december végéig 34.700 személy vándorolt ki más világrészbe, visszavándorolt pedig 43.048 személy. Eszerint a visszavándorlók száma 9348-al haladta túl a honkeresők számát. Felémleltre méltók az 1920. évről készült adatok. 1920-ban 5988 személy költözött más világrészben fekvő államokba, az SHS királyságba ezzel szemben feltűnően sokan, 18.980-an tértek vissza. A visszavándorlók száma tehát szembeállítva a kivándorlókéval annak háromszorosát mutatja. Az 1923-as év adatai már kedvezőtlen képet nyújtanak. Ebben az évben ugyanis 9370-en kerestek új hazát és csak 1950-en tértek vissza az ő hazába. Az elmúlt esztendőben eszerint ötször annyian vándoroltak ki, mint amennyien visszavándoroltak.

Érdekes az Egyesült Államok statisztikája is a kivándorlotokról és a visszavándorlotokról. A kimutatás szerint 1921—1922-ben beutazott és letelepedett az Unióban 149.741 férfi és 159.815 nő, kivándorolt pedig 307.522 férfi és 215.397 nő.

Az SHS államból kivándoroltak legnagyobb része földmivelő, akiknek nyolcvan százaléka gyárban talált alkalmazást s csak husz százalék volt kvalifikált munkás.

A kiadóhivatal telefonja — 21.

A szerkesztőség telefonja 281.

Megindultak az SHS-magyar tárgyalások.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Budapest, márc. 26.

Moldoványi Sándor követségi tanácsos, aki a budapesti magyar-szerb tárgyalásokon a magyar delegáció vezetője, a két ország megbízottainak eddigi tanácskozásairól a Nemzeti Ujságnak a következőkben nyilatkozott:

„Az első tárgyalásunk a jugoszláv delegációval, amelynek Popovity Tihamér budapesti szerb követ a vezetője, szombatán volt. Ezen a tárgyaláson állapodtunk meg abban, hogy a tárgyalások első időszakában milyen anyagot dolgozunk föl. Meg egyeztünk abban, hogy legelőször a legsürgősebb természetű kereske-

delmi és politikai kérdésekben kötéünk ideiglenes megállapodást. Ha ezt befejeztük, térünk csak át a tárgyalások második részére: az állategészségügyi kérdések megbeszélésére.

Az első összejövetelen már érdemi tárgyalás is volt. Néhány nap múlva ismét összeül a delegáció és valószínű, hogy a kereskedelem-politikai rendezésről végre dűlőre jutunk. Ezután kerül a sor az állategészségügyi kérdés tárgyalására, amely után néhány héttel esetleg újabb szélesebbkörű tárgyalások következhetnek.”

Ujra megindítják a drágaság elleni harcot.

Ellenőrzik a drágaság leküzdéséről szóló törvény betartását.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Becskerek, márc. 26.

A szociálpolitikai minisztérium rendeletet küldött az összes rendőrhatalomnak, amelyben a legszigorubb utasításokat adja, hogy a drágaság leküzdéséről szóló törvényt a legerélyesebben hajtsák végre, illetve hogy a legszigorubb felügyelettel gondoskodjanak annak pontos betartásáról. A kérdéses törvény főrendelkezése, mint ismeretes, előírja, hogy minden kereskedő és iparos, piaci árusító stb., szóval mindenki, aki árucikket eladásával foglalkozik, köteles áruját látható helyen árral feltüntetni s a jelzett összegért tartozik a szóbanforgó cikket áruba bocsájtani. Kivételt képeznek a rendelkezés alól, a luxusárú, szóval olyan cikkek, melyek nem képeznek feltétlen közszükségletet. Az élelmiszer, ruházati cikkek és minden más áru, amelynek használatára közszükséglet, a törvény hatásköre alá tartozik és az előírt utasítások pontos betartása az eladó kötelessége. A törvénynek egyébként gyakorlati szempontból, mint az elmúlt idők bebizonyították, nagy jelentősége nincs, mert a drágaság csökkentésére — mert

végeredményben ezt a célt kívánta szolgálni — egyáltalában nem gyakorolt befolyást, különben is elfogadott nézet, hogy a drágaság enyhülését kizárólag a termelés fokozása, a várnok csökkentése, a pénzinség enyhítése és egyéb hasonló rendelkezés vonhatja maga után.

A rendeletet a becskereki rendőrség is megkapta, mely a mai nap folyamán megkezdte a legszigorubb ellenőrzést. Rendőrök fognak üzlet-ről-üzletre járni és meggyőződést szereznek majd arról, hogy mennyiben tettek eleget a törvény előírásának. Akiknél az árucikknek nincsenek árjelző cédulával ellátva, azok ellen haladéktalanul megindítják az eljárást. Hasonlóképpen járnak el az utcai árusítókkal és a vendéglősökkel szemben. A jövőben a drágaság leküzdéséről szóló törvény betartására állandó felügyelettel ügyelnek és az ellenszegülőket, illetve azokat, akik nem tartják be az előírt rendelkezéseket, a legszigorubb megbüntetik.

Ilyen erélyes intézkedéssel reméli a szociálpolitikai miniszter, hogy érvényt szerezhet a törvénynek.

A bányászati munkásoktól személyazonossági igazolványt kérnek Beográdban.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskerek, márc. 26.

Most tavasszal, az építkezések megindulásával valószínűleg nagyobb számban fognak bányászati munkások, különösen építőmunkások és napszámok Beográdba utazni munkakeresés céljából. Eddigél is igen sok bányász, különösen magyar és német dolgozott a fővárosban s nem egy esetben kellemetlenségük akadt a hatósággal, mert nem volt kezükben megfelelő személyazonossági irat. A jövőbeni surlódások elkerülése végett a belügyminisztérium tegnap Torontál-Temesmegye vezetősége útján köriratot intézett az összes közigazgatási hatóságokhoz, amelyben erre a körülményre figyelemzteti a Beográdba készülő munkásokat.

A köriratban a belügyminisztérium

azt ajánlja, hogy a munkakeresők vigyenek magukkal valamilyen személyazonossági bizonyítványt (közszéki bizonylatot, keresztlevelet vagy születési és anyakönyvi kivonatot), mely szükség esetén igazolásul szolgálhat. Ennek birtokában elkerülhetik, hogy vitás személyazonosságukból kifolyólag kellemetlenségük támad a hatósággal.

Légiáratok Budapest és Zürich között. Bernből jelentik: A transzeurópai Unio, amely az Ad Astra svájci légforgalmi társaságon kívül három német, egy osztrák és egy magyar légforgalmi társaságot foglal magában, az 1924 nyarára szélesebbkörű forgalmi tervet dolgozott ki. Eddig naponta egyszer volt járat a Genf—Zürich—München és Zürich—Bécs—Budapest közötti viszonylatban; ezután naponta két járat közlekedik Zürich és Budapest közt és ezzel kapcsolatban Zürichből minden reggel repülőgép indul a Zürich—Nürnberg—Frankfurt közti vonalon.

HIREK

— márc. 26.

Kuzmanek tábornok nem halt meg. Bécsből jelentik, hogy Kuzmanek tábornok nem halt meg, amint az egyes hírforrások jelentették. Kuzmanek influenzában megbetegedett, de állapota nem aggasztó.

Péridy Marinkó megszökött a temesvári fogházból (?). Tegnap délelőtt olyan hírek terjedtek el Becskereken, hogy Péridy Marinkó, a hírhedt melencii haramiavezér, tizenegyszeres gyilkos, megszökött a temesvári ügyészség fogházából, ahová pénteken szállította be a rendőrség. Péridy a verziók szerint, kifeszítette cellájának rácsokat és eddig még kiderítetlen uton került ki a fogházból. Érdekes, hogy a rablóvezér ezuttal is magával vitte a bilincseket, amelyekkel az ágyhoz volt erősítve. Valószínűleg helytálló az a feltevés, hogy Péridy ugyanazal a módszerrel operált mint Kikindán, tudniillik, hogy megvesztegette a fogházőröket, vagy legalább is nagy jutalmat ígért nekik, ha szökésében elősegítik. Távirati érdeklődésünkre nem érkezett még válasz Temesvárról s így egyelőre fenntartással kell fogadni a hírt.

Az új kamarai tagok első plénáris ülése. A kamara igazgatósága legutóbbi ülésén jóváhagyta a megválasztott kamarai tagok mandátumát s így a választás eredménye most már véglegessé vált. Az igazgatóság egyúttal elhatározta, hogy az első teljes ülést április hatodikára, vasárnap délelőttre hívja össze a Lloyd nagytermébe.

A Kadima kabaréestje 29-én a Koronában.

Az ilyenek szanatórium kellene. A budapesti törvényszék három hónapi fogházra ítélte Odessalchi Miklós herceget, mert autójával halálra gázolta Kövér Ferenc 18 éves diákot. A herceg maga vallotta be, hogy tiz alkalommal volt büntetve gyorsjáratért, sőt autovezetési igazolványát is elkobozták tőle.

Egy ungvári nyomdaigazgató lett az amerikai unitusok püspöke. Uzkorodról jelenti tudósítónk: Tegnap távirat érkezett a római kuriától, amelyben a pápa kinevezi Takács Lászlót, az ungvári Unio-nyomda igazgatóját, aki különben felszentelt görög katolikus lelkész, valamennyi amerikai Egyesült Államokban élő görög katolikus püspökévé. Ez a hivatal már évek óta betöltetlen volt és adminisztrátor vezette.

Megszűnt a becskereki bar. A Nacional-bart tulajdonosa megszűntette. A bar január közepén nyílt meg, meglehetősen kis érdeklődés kísérte két hónapos életén keresztül s valószínű, hogy emiatt volt kénytelen kaput zárni. Tegnap este már nem is tartottak előadást.

A Vasárnapi Ujság ezen a héten külön számot szentel a kolozsvári bálnak, mely méreteiben és jelentőségeiben Erdély legjelentékenyebb társadalmi eseménye volt ebben a szezonban. Ehhez méltóan a Vasárnapi Ujság is színes címlappal, díszesebb kiállításban örökíti meg a bál festői mozzanatait. Ezenkívül természetesen most is hű krónikása az utódállamok eseményeinek, a szövegrészben is irodalmi értékű olvasmányokat tartalmaz. Ebben a számban regényt kezd a Vasárnapi Ujság, mely érdekes kelet-siberiai környezetben játszódik, amelyre külön felhívjuk az olvasóközönség figyelmét.

Egy uralkodó, akinek háremébe férfiak voltak. Párisi lapok jelentése szerint meghalt Binao, Madagaszkár királynője. Ez a női uralkodó játszotta át a szigetet a franciák kezébe, akik ezért megengedték neki, hogy udvarát megtartsa. Specialitása ennek az udvartartásnak az volt, hogy Binao királynő háremet rendezett be férfakkal. Tudjuk, hogy a háremekben egyébként is ritkán születik gyermek, ebben a háremben azonban egyáltalán nem született.

* A Kadima kabaréestje 29-én a Koronában.

Lenin agyveleje. Moszkvából jelentik: Lenin agyvelejét a legkitünőbb orvosokból álló bizottság megvizsgálta. A vizsgálat megállapította, hogy Lenin már halála előtt hónapokkal menthetetlenül elvesztett. Az agykanyarulatok erősen beestek, a szürke- és fehéranyagban abnormális narancsszínű foltok voltak. Mindkét féltekén az agylágyulás számos fészket lehetett észlelni. Különösen erősen meg volt támadva a baloldali féltekének az a központja, amelytől a beszédképesség függ. Innen magyarázható, hogy Lenin beszédképességét már pár hónappal halála előtt elvesztette, amit a szovjetkormány titokban tartott.

Penzió az anyáknak. Az angol munkáspárt uralomrajutásával újból megkezdődött Angliában a szociális építés, melyet a háború félbeszakított. A munkáspárt programján több olyan rendszabály szerepel, melyeket a viszonyok már régóta szükségessé tettek, de melyeket a szociális kérdés iránt kevés megértéssel viseltető eddigi kormányok elhanyagoltak. A napokban az alsóház olyan javaslatot fogadott el, amely óriási lépéssel viszi előre a gyermekek védelmét. Dukes munkáspárti képviselő a következő határozati javaslatot nyújtotta be az alsóházban: „Az alsóház azon a véleményen van, hogy az összes özvegyeknek, akiknek gyermekeik vannak és azoknak az anyáknak, kiknek eltartói munkaképtelenek lettek, állami penziókat kell kapniuk, melyek lehetővé teszik, hogy gyermekeiket megfelelő nevelésben részesítsék.” Dukes képviselő becsülése szerint ez a törvény évente husz millió font kiadást jelentene, ami jelentős összeget tesz ki. Ez az összeg azonban számszorosán megtérül azáltal, hogy az állam így módon a különben züllesnek induló gyermekeket munkás polgárokká és képzett munkaerőkké neveli. Snowden pénzügyi kancellár felelt a kormány nevében a javaslatra. Kijelentette, hogy a kormány bár rendkívül súlyos pénzügyi helyzetet talált, a legnagyobb örömmel járul hozzá egy ilyen igazságos törvényhez. Utána az összes pártok képviselői a javaslat mellett szöveget talált, melyet végül is az alsóház egyhangulag elfogadott.

* A Kadima kabaréestje 29-én a Koronában.

Három forint. Amsterdami jelentés szerint Vierenben most árverezték el a német trónörökös otthagyt holmiját. Az árverés mindössze ezer holland forintot eredményezett. A német trónörökös az árverésből befolyt összeget a városnak adományozta. Érdekes, hogy a trónörökös huszár egyenruhájáért és kizártaért mindössze három holland forintot adtak.

* Megérkeztek a legdivatosabb Oberwalder- és Ladstätter-gyártmányú nőszalmakalapot. Bámulatos olcsó. Bukovác István divatáruházában.

Egy rendőrőrmester büne...

Kifosztott hat tordai napszamosasszonyt. — „Nagyobb tolvaj vagyok nálatok”.

— A „Torontoi” tudósítójától. —

Becserek, márc. 25.

Jesity Milutin rendőrőrmester volt Kumánon. Azelőtt napszamos emberként kereste meg a kenyérét, mivel azonban — saját kijelentése szerint — irtózott a munkától, rendőrnek állott be. Mint a rend hivatalos öre sem felelt meg azonban a reája bízott feladatnak s ahelyett, hogy a tolvajokat üldözte volna, szegény vásárról igyekező parasztságokat fosztott ki. Emiatt került aztán hétfőn délelőtt méltó helyére: a vádlottak padjára.

Bunity Ivó törvényszéki bíró, a büntető tanács elnöke ismertette a vádlót, mely szerint Jesity a melenkhatártól nem messze megállított a kumáni vásárról visszafelé igyekező két kocsi, amelyen tordai napszamosasszonyok ültek s azzal a kijelentéssel, hogy lopott holmit visznek, elvette tőlük a vásáron vett különféle szöveteket, fejkendőket és lábbelieket. Ezzel a zsákmánnyal sem elégedett meg azonban, hanem felszólította őket, hogy adják elő pénzüket, különben a halál fia. Hogy fenyegetőzéseinek nagyobb nyomtatékot adjon, a revolveréhez kapott, mely éppen elegendő volt az asszonyok megfélemlítésére. Szépen sorjában átadták pénzüket, amelyet a „rendőrbiztos ur” minden könyörgésük dacára is könyörtelenül bezsebelt. Mindössze kettőt kímélt meg ettől az áldozattól, azokat, akik az első kocsin foglaltak helyet.

A bíróság egymásután hallgatta ki a tanukat. Először a rendőri körletbiztos vallomását vették jegyzőkönyvbe, aki annak idején rájött Jesity kisdéd üzemleire, majd a károsultakat hallgatták ki.

* Az új illetéktörvény magyar kiadása, amely Pelikán Lipót ny. pénzügyigazgató szerkesztésében most van sajtó alatt, nélkülözhetetlen segédkönyve lesz ugyszólván mindenkinek, mert nemcsak az ügyvédek, vállalatok, kereskedők, iparosok, hanem minden magánember is nap-nap után érzi egy oly segédkönyv hiányát, amely az illetéktörvények labirintusában utmutatóul szolgáljon. Miután a szerb illetéktörvény érvénye több részletben lett az egész országra különböző időkben kiterjesztve, a magyar kiadás az érvényben lévő összes díjtételeket számszerűsítve szedve fogja közreadni, minden tétel mellé odajegyezve, hogy mely időponttól kezdve érvényes az egész

Csorba Ágnes tordai földművesasszonyt — kijelentése szerint — meg is ütötte öklével a brutális őrmester, hogy ezzel is nagyobb súlyt adjon követelésének. Nyolevan pengőt adott át a „biztos urnak”.

Csorba Máriával egy darabig maga után vitette a zsákmánnyal telt zsákot, utközben pedig szemet vetett rá és beakarta csábítani a kukoricásba. Csorba Mária azonban ellentállt, amire az őrmester durván arcul ütötte és elkergette.

A harmadik károsult Szalanta Erzsébet. Vallomása szerint Jesity Milutin ezekkel a szavakkal állította meg a kocsi: Nagy tolvajok vagytok, de én még nálatok is nagyobb tolvaj vagyok. Elveszek tőletek mindent Tudjátok meg, hogy nem szeretek dolgozni. Ezért lettem rendőr is...

Tóth Máriától háromszáz dinárt vett el, míg Simonovity Annától csak fejkendőket és szandált vitt el.

Mivel a vádlott a tanuvallomások során is azon az állásponton maradt, hogy a károsultak lopták a bűnjelként később lefoglalt holmit s ő ezt azért kobozta el tőlük, a bíróság helyt adott a hivatalból kirendelt védője, dr. Juliusz Armin kérelmének és elrendelte a meglopott kereskedők megidézését. Makszimovity ügyész indítványára a bíróság egyúttal a bűntény súlyosságára való tekintettel vizsgálati fogdába helyezte a vádlottat. Érdekes, hogy Jesity „rendőrőrmester” eddig már két ízben volt büntetve, sőt legutóbb: hivatalvesztésre! A bűntényben a jövő hét hétfőjén folytatják a tárgyalást.

* Uj hangszerkészítő és javító, Tóth A., a betegsegélyzővel szemben. Készíték vonós-, pengetős-hangszert. Régi antik hegedűk egyedüli szakemberü művészies javítója. Elvállal zongora-, harmóniumjavítást, hangolást és kitesztítést (esetleg évi karbantartást). Miután e speciális szakmunkát én magam végzem, abban a kellemes helyzetben vagyok, hogy a nagyérdemű közönséget pontosan és lelkiismeretesen kiszolgálhatom.

* Munkásbiztosítópénztári tagok figyelmébe! Pénztári recepteket minden gyógyszerész készit Vel. Becserekben, tehát a Nikolics-gyógyszertár (Gabona tér) Czikajló-gyógyszertár (Alekszandrova (Fő)-utca), Moljacz-gyógyszertár (Városház sarok), Kollarich-gyógyszertár (Petrogradska u.) is.

* Átutalásokat és csekkkiadásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin, Temesvár, valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjutányosabban eszközöl a Nagybecskerek Takarékpénztár. Veliki Becserek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

* Vas- és fémtüvényeket Krausz-nál, Veliki Becserek. — Telefon-szám 329.

Ki a világ?

Becserek, márc. 26.

Az utolsó években a világ térképe oly óriási változásokon ment keresztül, mint eddig még soha. A római birodalom összeomlása és a népvándorlás is nagy történelmi esemény volt, de végeredményben mégis csak a Földközi-tenger medencéjére szorított a nagy kataklizma, a világháború azonban az egész világ statuskvóját megváltoztatta.

Amit mindannyian instiktívén éreztünk eddig is, az most mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy a világháborút — Anglia nyerte meg. Ez az érdekes tanulság abból vonható le, hogy most jelent meg az ismert Hikmann-féle Földrajzi statisztikai évkönyv 1924. évre; amely szerint az egész világ egyharmada az angol-szász nép uralma alatt áll. A világ összlakosságát 1821 millióra becsülik, ebből 465 millió uralkodik az angol, 118 millió lélek áll az amerikai Egyesült Államok kötelékében (ez is angolszász néptörzs), szóval a világ összlakosságának több mint egyharmada nyögi az angol uralmát.

Olaszországnak 39 millió lakosa van az anyaországban és 2 millió a gyarmatokon. A Németalföldnek 7 millió lakosa van az anyaországban és 49 millió a gyarmatain.

Franciaországban 39 és fél millió ember él, míg a gyarmatain, északkeletben még 56 millió ember esküszik a francia beszületre.

Az orosz Szovjetköztársaságnak 135 millió az alattvalója Kína pedig 440 millió lelket számlál.

Sokkal érdekesebb azonban az államforma szerinti elosztódásnál a nemzetek nyelv szerinti megoszlása.

Franciául már csak 48 millió ember beszél és ez a szám is fokozatosan hanyatlóban van.

A spanyol nyelvet 80 millió ember beszéli és ez a szám egyre növekvőben van, még ugyszintén a portugál nyelv is, mert ha az anyaországok változatlanok maradtak is, Délamerikában egyre nő a lakosság, amely a spanyol és portugál nyelve beszéli,

DIANA

kozmetikai készítmények

DIANA KRÉM

DIANA PUDER

DIANA SZAPPAN

DIANA FOGKRÉM

A legismertebb szépségápoló szerek. - Kaphatók újból mindanütt.

Vezérképviselet és főlerakat Jugoszlávia részére: JUGOPHARMACIA R.-T. DIANAOSZTÁLYA, ZAGREB, PRILAZ Br. 12.

Vezérképviselet és lerakat a Vojvodina részére:

KORÓDI LAJOS ÉS TÁRSA, NOVI SZAD.

482

ugy hogy a statisztikusnak a portugál nyelv beszélőit 32 millióval kell jeleznie.

A legjobban van elterjedve természetesen az angol nyelv, amelyet 163 millióra értékel a statisztikus, de biztosra vehető, hogy ez a szám nem fedi a valóságot, mert az angolt beszélők száma sokkal nagyobb.

Világnyelv a német is, amely ha az anyorszag lakosságának száma 61 és fél millióra apadt is le, a németül beszélők száma, az egész világban meghaladja a 89 milliót.

Jelentős a szláv nyelvek emelkedése. Oroszul 112 millió ember beszél, ezekből 35 millió ukrán, tudvalevő azonban, hogy az ukrán és orosz nyelv között csak tájszólásbeli eltérés van. Lengyelül 12 millió, csehül 10 millió, szerb-horvát nyelven 9 millió 400 ezer, szlovénül 1 millió 300 ezer, bulgáru 4 millió 200 ezer.

Mindezen európai nyelvek csak akkor bírnak azonban világnyelv jelentőséggel, ha Európán kívül is beszélők: ilyenek azonban csak az angol, portugál, spanyol és orosz nyelv, melyeket Európán kívül élő nagy tömegekben együtt élő nemzetek használnak érintkező nyelvül.

A kínai 435, a japán 80, az indus nyelvek 230, az arab 48, a török-tatár 25, a dravidanyelvek 66, a maláj 60, az afrikai néger nyelvek 60 millió embere — olyan nyelvek, amelyeket ma több ember beszél, mint a legidősebb európai kultúrnyelvet.

Az a rettenetes nagy előny, amely az európai embert néhány évvel ezelőtt még a kultúra élén állóvá tette, ma már eltűnt. A civilizáció ma nagyjából a világ közkincese lett és hogy ez így van, ezt a nagy világháború kivételével hatalmának köszönhetni. Az idegen uralmak ideje lejárt és nemcsak a japán, kínai, hindu és maláj érzi, úgy hogy nemcsak egyenrangú az európaival, de bizonyos tekintetben még fölötte áll, hanem már Afrikában is megkezdődött az általános ébredés. A marokkói, kabil, a szenegál-néger, a madagaszkári nem hiába volt tíz évig Európában. Sok mindenfelét látott és tanult, ismeri Európa gyöngéit és érzi a Nyugat és vele a nyugati népek és nyugati kultúra bukkását.

TÖZSDE

Március 25.

Beograd. (Zárlat) London 35180, Paris 442, Newyork 8155, Genf 141190, Szaloniki 142, Milano 354, Prága 236'50, Wien 0115, Bukarest 43, Budapest 012, Amsterdam 3005.

Autorozott szobát konyha-használattal keresek.

Ár mellékes. 549
Ajánlatokat e lap kiadójába kérek.

413

Van szerencsém a Bánát és környékbeli n. é. zenészközönséget értesíteni, hogy

elsőrendű, külföldi, új speciális szakmunkaerő

(a soká huzódó ittartózkodási engedély elnyerése után) megérkezett, minek folytán műhelyemben most nemcsak mindennemű hűros hangszereket készítek és javítok, hanem mindennemű fuvós hangszermunkát bármilyen mennyiségben elvállalok és szakszerűen s jutányosan eszközölök.

Lenhardt Antal

elsőj bánáti hangszerkészítő-műterme és hangszerraktára Veliki Beeskerek, a „Korona”-szálló átellenében.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

KOLOS MIHALYNAK

a „Neue Zeit” tegnapi számában közzétett nyilatkozatára csak azt jelentem ki, hogy az állítólag általam történt megrágalmazása miatt az ügy a bíróságnál folyamatban van, hol első fokon fel lettem mentve — tehát nem rágalmaztam.

A nyilatkozatban foglaltakért én teszek most már fejeletést Kolos Mihály ellen.

Iványi Ernő.

Városi főjegyzői hivatal Veliki Beeskerek.

5449/924. szám

XI

Hirdetmény.

A kerületi hadkiegészítő parancsnokság 7116/924. számú rendelete alapján felhívom mindazon szülőket és rokonokat, akiknek 1903. évi és korábbi születésű gyermekeik vagy hozzátartozóik vannak külföldön, de a mi állampolgáraink és ezideig sorozva nem lettek, hogy azokat f. é. április 10 5 g feltétlenül jelentsék be hivatalomnál.

Veliki Beeskerek, 1924 március 22.

A polgármester helyett:
Rajty, városi főjegyző.

Keresek

két szoba, előszobás, vagy háromszobás

lakást

lehetőleg a belvárosban. Bér meg egyezés szerint

Jól fizetek.

Cím a kiadóhivatalban. — 558

Eladó egy huzatos

cséplőgarnitúra

Első Magyar Gazdasági gyártmányu 8 HP, 8 lépkörös, 12 éves.

Megtekinthető: Jano Česnaknál, 547 Slov. Aradac, házsz. 13.

Fával égetett, hófehér, kőmentes

prima darabos meszet

elsőrendű, olesó, kőmentes

épitőmeszet

prima portlandcementet

bármikor azonnal szállít vagonféltelben minden vasutállomásra bérmentve

Szénkereskedelmi és aruforgalmi társaság, Vel Beeskerek.

Interurb. telefon 85.

411 Sürgőnycim: Montana.

Motorhajó közlekedés

Sztáribecsej és Novibecsej között.

469

Indul: Sztáribecsejről 6, 1/2 10, 13 1/2 és 16 órakor.
Novibecsejről 7, 1/2 11, 14 1/2 és 17 órakor.

Megérkeztek a tavaszi ujdonságok!

Terzin Zsivojin i Szinovi

divat-, rövid- és pamutárkereskedésének
Veliki Beeskerek, a „Kék csillag”-hoz

nagyobb szállítmány tavaszi divatárak érkeztek, melyek a husvét ünnepek előtt igen olcsó áron kerülnek elárúsításra:

Legdivatosabb nőiszövetek ruhának, kosztümnek vagy kabát-nak, méterenként — — — — — 62, 80, 120, 160, 220 és	280 dinár
Legdivatosabb férfiszövetek, méterenként 140, 250, 300 és	350
Csipke- és tüllfüggönyökben nagy választék, egy ablakra való — — — — — 280, 350 és	520
Bársony ruhának vagy kosztümnek, minden színben, méte-renként — — — — — 120 és	160
Legujabb sima és kockás selyemtrikó, méterenként — — — — —	280
„Lion”-vászón, végenként — — — — — 506, 529 és	558
Nagy partiáru epongée ruhának való, méterenként — — — — —	35
Nagy partiáru himzett krepp-szövet, méterenként — — — — —	34
Nagy partiáru krepp, méterenként — — — — —	23

Győződjék meg, hogy husvét-i szükségleteit olcsón csak nálunk szerezheti be!

538

18 dinár

egy ebéd (leves, sült garnirunggal és tészta).

Abonensek

464

ebéd, vacsorára heti 170 dinár, havi 730 dinárért felvétetnek a „Kotarka” vendéglő és étteremben.

Torontáli Mezőgazdasági

Gépipar, Vas- és Fémön-

tőde R.-T. Vel. Beeskerek

Vámház-állomással szemben, Mileticeva (Temesvári) utca.

Telefon
51.

Telefon
51.

Modern vas- és fémöntőde:

Készít vas- és fémöntvényt rajz vagy modell után bármely sulyig.

Nagy gépjavitó-műhely:

Mezőgazdasági és ipari gépeket szakszerűen javít, vagy átalakít. Huzatos lokomobilok magánjárókká való átalakítása. - Gyárt ipari és mezőgazdasági gépeket, szivattyukat stb. stb.

Raktáron:

Szivattyuk, kukoricamorzsolók, szij-tárcsák, darálók, csapágyak, szalma-rázó tengelyek, konsolok, transzmisz-sziók, rézkenőszelencék s olajozók, Gál- és Ewart-láncok, magánjárókhöz öntvények, különféle téglagyári be-rendezési tárgyak.

433